

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

33. De sexto rescripti genere, quod datur à Pont. Rom. vt dicitur, per
dispensationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

tum cenferi ad omnem poffeffionem, ac proinde ad eam quoque, qua defunctus fruebatur, antequam amitteret: ratione cuius poffeffionis remedium poffefforium leges, & iura concedunt.

Sexto quaeritur, An hæc Regula locum habeat, quando alicui ius est intentata vi reſcripti ſubreptitij? Gomezius qu. 11. negat; Rebuffus vero in *Gloſ.* affirmat: cui ſubſcribit Mandofius qu. 9. Mihi tamen magis probatur opinio Gomezij. nam reſcriptum ſubreptitium nullius eſt momenti, ergo pro nihilo habetur: quemadmodum iurandum non rite præſtitum pro nullo habetur: & citatio irrita, & inanis citatum non afficit, ita vt ſe in iudicio ſiſtere non cogatur. Denique paria ſunt, aliquid non eſſe factum, & eſſe irritum, & inane: vt colligitur ex l. *Quoties, §. l. de die pomena. §. 1. ff. Qui ſat: ſtare cogantur.*

Septimo quaeritur, An hæc Regula extra Curiam Romanam locum habeat in Ordinarijs locorum, & Legatis à latere: Gomezius, & eo antiquior Auctor *Gloſæ* affirmant, Mandofius vero q. 3. negat: cuius ſententiam magis ipſe probat, nam Canones, & iura nullam tribuunt facultatem Ordinarijs vel Legatis ſubrogandi aliquem in litem, & ius defuncti. Ea item verba, quæ in Regula ponuntur: *Sine tunc vacet, vel cum vacabit:* in Ordinarios locorum, vel Legatos non cadunt: ſolius enim eſt Pontificis Romani, ius ad beneficia vacatura concedere, c. 2. *§. c. ex tenore, de conſeſſio. prabend. §. cap. 2. de praben. in 6.* Minuſque conuenire poſſunt Ordinarijs locorum vel Legatis illa verba: *Et gratia ſi neutri: ſi nulli: ſeu noua prouiſionis: aut perinde valere:* hæc enim reſcripta ſolus Papa concedit.

Octauo quaeritur, Quodnam reſcriptum ſit illud, quod vocatur, *reſcriptum ſi neutri, ſi nulli, ſi alteri?* De hoc reſcripti genere ait Rebuff. in *praxi beneficior. q. 1. tit. de reſcripto ſi neutri, ſi nulli, ſi alteri.* Et ego præcedenti libro tractaui c. 33. q. 5. cum agerem de Mandatis Apoſtolicis ad conferendum alicui beneficium. Reſcriptum, *ſi neutri*, eſt: quando duo litigant de aliquo beneficio, & tu intelligens neutrum obtinere ius in eo, impetras illud beneficium à Papa ea conditione, vt ſi neuter ius habuerit in beneficio, tibi conferatur. Et hoc dupliciter ſolet Papa concedere, vel enim reſcriptum ipſum mittit ad Ordinariũ, qui cognofcit de lite: vel ad alium quemlibet, quem Papa maluerit: vel ipſemet Papa confert ius ipſum ad beneficium, ſi neuter litigantium ius in illo habuerit: vnde iſ ſinita lite petit in iudicio, vt ſibi beneficium conferatur. *Rebuff. loc. cit. n. 4.*

Reſcriptum, *ſi nulli*, datur, quando tres, vel plures de beneficio litigant, & tu impetras à Papa, vt ſi nullus eorum ius habuerit in beneficio, tibi detur.

Reſcriptum, *ſi alteri*, datur, quando duo litigant de beneficio, & vnus eorum impetrat à Papa, vt ſibi beneficium conferatur, ſi alteri ius quaeritum non ſit in eo. *Rebuff. loco citato. nu. 5.*

Hæc reſcripta locum non habent, niſi quando beneficium eſt litigioſum, lite nondum extincta: vt docet *Gloſ. in Regula Cancellar. 32.* vnde neceſſe eſt ad huiusmodi reſcripta legitime impetranda, vt fiat mærio beneficij litigioſi.

Item huiusmodi reſcripta non proſunt impetrantibus, quando ius eſt alicui quaeritum, ſiue ſit ius in re, ſiue ius ad rem, vt ait *Rebuff. loco cit. n. 20. ſequuntur Egidium Bella in conſ. 43. verſ. ad ſeptimum dubium, & Paulum Paris. conſ. 117. nu. 26.* Et ideo dicitur, *ſi neutri, ſi nulli, ſi alteri*, ſcilicet ius quaeritum non ſit. Vnde poſt ſententiam, qua tranſiit in rem iudicatam, non impetrantur huiusmodi reſcripta, quia amplius in lite non proceditur: niſi quis eſſet reſtitutus in integrum, & penderet adhuc reſtitutio: vel niſi appellafſet à ſententia, appellatione adhuc pendente, *Rebuff. loco citato n. 29.*

Item, non dantur hæc reſcripta, ſi victus ſit aliquis tribus ſententijs datis contra eum, quia beneficium eſt tunc alteri adiudicatum, & ideo ius ei competit: & illæ ſententiæ executioni mandantur: quia alter litigantium exclusus eſt per tres ſententias conformes. *Clem. 1. de ſenten. & re iudicata. Rebuff. loco cit. n. 22.*

CAP. XXXIII.

De ſexto reſcripti genere, quod datur à Pontifice Romano (vt dicitur) per diſpenſationem.

Quinſus modus quo conferuntur, & retinentur Eccleſiaſtica beneficia, eſt reſcriptum, quo Pontifex iuſtam ob cauſam iuris communis rigorem remittit & laxat: quod reſcripti genus à iuris Canonici peritus Diſpenſatio vocatur. Quod autem illi diſpenſare, dicunt veteres, Legibus ſoluere, dicebant, vel indulgere, vel Legis, & Canonici rigorem temperare, mitigare, remittere, relaxare, & ſimilibus modis.

Primo quaeritur, Quid ſit diſpenſatio? communiter ita definitur: Proinde iuris communis relaxatio, neceſſitate, vel vtilitate penſata. *Gloſ. communium omnium conſenſu recepta, in c. Requiris. §. Niſi rigor. 1. q. 7. Abbas in c. cum in curiis. de elect. c. c. Extirpanda. §. Quis vero, de praben.*

Secundo quaeritur, Quotuplex ſit, quod ad præſens inſtitutum ſpectat, diſpenſatio? duplex, tacita & expreſſa. Tacita diſpenſatio eſt, qua Rom. Pont. ſciens homini alioqui indigno, vel inhabili beneficium concedit, vel inhabilem, ſeu indignum ad beneficium, officium, adminiſtrationem, vel alud ſciens admitit, & promouet. Vnde hæc tacita diſpenſatio eandem vim habet, quam expreſſa, & proinde eundem effectum præſtat. *Gloſ. in ca. Qui in aliquo. diſt. 5. Innocentius c. Burrius in c. Veniens de ſi. preſbyt.* Nam cum Princeps ſciens aliquem habilem non eſſe, beneficium ei confert, eo ipſe iuris rigorem remittit. Non ſic autem quando ignorat, habilis necne ſit. Vitium enim ignoratum, nequaquam remittit Princeps, *l. Mater. ff. de inoffic. teſtam. c. 1. Si eo tempore. de reſcrip. in 6.* Quare ſi Papa domeſtico & familiari ſuo Clerico gratiam concederet ad beneficia ſæcularia, & regularia in titulum nulla facta mentione diſpenſationis, hoc factum diſpenſare crederetur, quia ſufficit, ſi Papa noſcit, ea eſſe beneficia, quæ iure communi ſimul conſiſtere nequeunt: quæ incompatibilia vocantur, ex *Mandofio in praxi Signatura gratia. verb. Diſpenſationes.* Expreſſa diſpenſatio ea eſt, qua ſupplicatio Papæ oblata continet hæc verba: *diſpenſare dignemini* vel quando dantur litteræ Apoſtolicæ ſic: *Diſpenſamus, omnino ſupplentes deſectum.* Imo etiam ſi continent verbum, *permittedimus*: nam in *c. Litteras. de Filijs preſbyt. c. 1. de etat. & qual. in 6.* habetur: *Permittedimus ipſum ordinari in Clericum.*

Tertio quaeritur, An diſpenſare, ſit principis ſolius? Reſpondeo, cum ſit contra ius commune, Principi reſeruatum eſt. *l. Qui in Pronuncia. §. Diuus. ff. de ritu nupt. c. Requiris. §. Niſi rigor. c. 1. ſeq. 1. q. 7.* Aliquando tamen Epicoſcopus poteſt aliquem Canonibus ſoluere, ſed non niſi ex cauſa, & in ijs, quæ ſunt ipſi iure communi, conſuetudine, vel priuilegio conceſſa ſeu permiſſa: *de qua re dixi lib. 4.*

Quarto quaeritur, An diſpenſatio motu proprio Pontificis concedatur? Omnes vno ore fatentur, non concedi niſi ad preces, & petitionem eius cuius intereſt, c. *Innotuit. ad fin. de elect. c. vlt. de ſchismat. &* ratio eſt, quia ſolui, & relaxari ius non debet, niſi aliquo petente, inſtante, & ſupplicante, iuxta illud: *datur petentibus venia.* Vnde eum qui petit, poenitere oportet ſuæ culpæ, vel facti. Aliquando tamen diſpenſationes conceduntur motu proprio, ſicut & abſolutiones, *ſiſte Mandofio, quem ſupra attulimus loco.*

Quinto quaeritur, An diſpenſatio à Priuilegio differat, & indulto? Abbas in *ca. Quia circa de conſanguinita.* ait, priuilegium ſine cauſa, ſolo Principis arbitratu concedi: diſpenſationes vero gratiam non conſueuiſſe ſiue cauſa dare, quæ ſi nulla, vel falſa fuerit, diſpenſationem ita vitiat, ac deprauat, vt ea minime ſubſiſtat. Rurſus priuilegium Principis quam pleniffime interpretari debemus. *l. beneficium. ff. de conſ. diſpenſationem vero non item. ca. 1. de filijs preſbyter. in ſexto. §. cap. Ordinarij. de offic. Ordin. eodem libro.* Poro non ijs, quæ ſunt contra ius commune

datur

datur dispensationis gratia: In alijs vero, scilicet contra statuta fundationis, vel regulas datur Indultum.

Secundo queritur, An dispensatio sit preste & stricte interpretanda: Conueniunt omnes, facultatem alicui concessam, vt possit ab quos solvere legibus, vel Canonibus, esse plene interpretandam, quia est priuilegium à Principe datum: sed ea indulgentia qua quis auctoritate Principis legibus, vel Canonibus soluitur, stricte est accipienda, quia est iuris relaxatio, & est dispensatio. Quo fit, vt si scriptum Principis in aliquo etiam si minimum illud sit, impetranti proficit, ad alium protendi, & trahi non debet: sufficit enim, si dispensatio in minima te proficit impetranti, vt *infirmatur in c. Non potest, de praben. in sexto.*

Septimo queritur, In quibusnam rebus, & causis ad beneficium pertinentibus Papa iure dispensat: In ijs omnibus, quæ solo iure Canonico sunt statuta, in ijs vero quæ sunt iuris naturalis, vel diuini, nequit nisi iusta ex causa, & in certis rebus euentis, vt omnes annotauerunt in *Clementina 1. de consanguini. & affini.* & hoc intelligitur per mutationem materiae, non per dispensationem proprie dictam, vt saepe in similib. annotauimus.

Octauo queritur, Cum dispensatio petitur à Romano Pontifice, quænam exprimitur, & referre debeat is qui petit: *Glossa in c. Non potest, & ibi etiam Geminianus de prab. in sexto, & Abbas in c. Ad aures, de rescrip. respondet, ea narrare debere, quæ requirit impetratio beneficii, cum dispensatio ad beneficia postulat.*

Nono queritur, An dispensationes Pontificiæ quæ in beneficijs conceduntur, gratis sint concedendæ: Inter omnes constat id exigi, & recipi iure posse, quod merentur impensa, industria, & labor eorum ministrorum, qui in Cura Romana litteras Pontificias curant expediendas: hoc enim non soluitur tanquam pretium dispensationis, sed tanquam stipendium laboris, & operæ: sed quum plus soluitur, quam ministrorum labor, & operæ mereatur, videtur quodammodo dispensatio pretio vendi, & emi. Vt propterea sint, qui sentiant, nihil posse exigi, & recipi. Oppositum tamen alij tradiderunt, Sed breuiter dicendum existimo, in vniuersum pro dispensationibus Pontificijs id quod datur ultra stipendium debitum ministris, non est pretium dispensationis, sed soluitur, vel ob poenam delicti, vel ob commutationem, & redemptionem voti, vel ob consuetudinem receptam, vel vt cæteri accendantur à proposito dispensationum petendarum: denique Papa cum dispensationis gratiam concedit, memor eius documentum debet esse, à S. Bernardo traditi Papæ Eugenio his verbis: *Sed dices: Nunquid prohibes dispensationes: Non, sed prohibeo dissipare. Non sum tam ruidus, vt ignorem vos dispensationes postulas, sed in adificationem, & quæ sequuntur.*

Decimo queritur, In quibusnam quod attinet ad beneficia, solet Papa dispensare: Primo in defectu natalium, in qua dispensatione gratia non datur ad dignitates maiores, & principales, nisi homini, vel nobili, & insigni vel ad gradus litterarios prouectio, vel certe satis digno & de Ecclesia bene merito, & alias valde grato: ad hæc enim dignitates, qui legitime nati non sunt, nequaquam admitti debent. *c. ult. de fil. presby. & c. 1. eod. tit. in 6. de his dispensationibus extat Regula Cancellariæ nu. 50. in iur. ordinem antiquum, in quam Commentarios scripsit Mandosius. Is porro, cui hæc dispensationis gratia conceditur ad dignitates Ecclesiasticas, non intelligitur dispensatus ad Episcopatum. Innocen. in c. Dilectus, de concess. prab. In dispensatione addi solet hæc clausula: (Commodo incontinentia paterna imitator non sit:) quæ clausula sumpra est ex c. si gens Anglorum. di. 56. & c. litterar. de fil. presby. reu. neq. illa ponitur tanquam conditio, vt Mandosius annotauit: sic enim inouerunt dispensationes tales essent irritæ, & inanes cum is, cui dispensationis indulgentia sub conditione conceditur, non videatur eam impetraisse, nisi ea conditio subsisteret. Item spiritus Religionem ingressus, licet ad Ordines non egeat dispensatione, eget tamen ad dignitates, & præfecturas etiam ipsius Ordinis Religiosi ca.*

c. ult. de fil. presby.

Secundo dispensationis gratia conceditur super defectu ætatis etiam ad Canonicatus Collegialis, & Cathedralis Ecclesiæ: Et de hac dispensatione in *Regula 49. in iur. antiquum Ordinem* habetur: Et si super defectu ætatis sit dispensatio, de duob. duntaxat annis dari solet, habitus prius per testes fideles, vel alias informatio quoad hoc de dignitate personæ, cui dispensatio conceditur. Item, quando gratia dispensationis datur minori præsertim in pueri ætate constituto ad beneficium curam animarum, vel dignitatem habens, apponi solet in litteris (Est spes quæ d succedente ætate curam, seu administrationem sibi commissam bene & prouide exercebit, vel quod optime se geret.) & hæc clausula apponitur, tametsi hæc de re, nulla in supplicacione mentio fiat, teste *Mandos. loc. cit.* Is item, qui dispensationis gratiam consequitur ad beneficium, cui cura animarum inest, potest & Parochialem Ecclesiam assequi non obstante defectu ætatis, nec cogitur ad sacerdotium ascendere ante 25. annum. Vnde & beneficii titulum obtinet, & fructus percipit.

Tertio, dispensatio datur ad plura beneficia obtinenda. Cum enim quis vnum beneficium habet, quod ipsius vitæ commode sustentandæ sufficiat, conceditur, vt aliud simile beneficium habeat: hoc tamen seruato, vt dum petit secundum beneficium, mentionem faciat primi. *c. cum adeo cap. P. stulasti. c. si Proponente, de rescrip.* Ad plura tamen beneficia, quæ lus vocat Incompatibilia, haud ita facile dispensationis gratia confertur, extat Regula Cancellariæ 51. in ordine antiquo, vbi statuitur: *Item voluit statui, & ordinari, quod super obtinendis incompatibilibus beneficijs in Theologia Magistris, & in iure Canonico, vel Ciuili, Doctoribus dispensatio concedatur, & in illis rigor examinis & c.* Hæc ibi. Iuxta coniectanem est, vt litterati duo simul beneficia habere queant: talibus enim vitis eget. Ecclesia. *c. Cum ex eo, de elect. in 6. & Inno. Quoniam duo, de prab.* Præterea, nobilib. concedi dispensatio solet, vt possint obtinere duo beneficia, quib. cura sic animarum annexa. Additur tamen clausula de more: (Dummodo Parochiales Ecclesiæ non distent à se inuicem ultra vnam diastam, id est, ultra duo miliaria. (Item in eadem Regula Cancell. subiungitur: quando petitur gratia dispensationis ad duo beneficia incompatibilia, si Papa dicit simpliciter, Fiat tunc litteratus prædictis, & nobilib. datur quinquennium, cæteris datur biennium. Si dicat, Fiat vt petitur: litteratus, & nobilib. datur quoad vixerint, reliquis datur ad triennium. In Concil. Trident. sess. 24. c. 17. de reform. de hoc ita decernitur: Statuit in posterum, vt vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur: quod quidem si ad vitam eius cui conferatur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo vtrumq. personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Sic ibi. In Hispanijs, referunt Mandosio, per dispensationem concedi solet, vt quis duo beneficia patrimonialia simul habeat: hæc tamen clausula adiecta: (In diuersis tamen Ecclesijs, in quib. orator est filius patrimonialis.)

Quarto dispensat Papa, vt quis habeat sub eodem tecto, id est, Ecclesia, duo beneficia dissimilia, vnum videlicet simplex, & alterum curæ animarum coniunctum, vel dignitate præditum, vel duo similia, sed simplicia, puta, duas Capellanias, vel duo altaria, vel præstimonialia duo. Is porro cui conceditur, vt duo beneficia, vel duas præbendas habeat, non idcirco eas sub eodem tecto, hoc est, in eadem ecclesia, vt paulo ante explicuimus obtinere potest. *Communis opinio Doctorum in c. De multa, de prab. & c. Litterar. de concess. prab.* Præterea nobilib. conceditur, vt in eadem Ecclesia duas dignitates simul obtineant ad duos menses vel quinq. imo etiam ad aliquot annos computandos à die, quo pacificam possessionem nacti sunt, hoc enim conceditur, vt debita quæ contraxerunt, commodius exsoluant.

Quinto, Conceditur dispensatio, vt quis ad Ecclesiam subleuandam promotus, propria beneficia retineant, quæ alioqui ipso iure vacarent.

Sexto

Sexto, Dispensat Papa, vt Monachus vel Religiosus vnum beneficium Parochiale habeat. Item vt Clericus secularis obtineat Regulare beneficium: & vt Religiosus certam Religionem professus, regulare habeat beneficium alterius Religionis.

Septimo, Olim concedebatur à Papa, vt quis beneficium haberet in Ecclesia, in qua pater eius obtinebat aliud beneficium, cum hac tamen clausula: (*Dummodo simul non ministrent.*) Sed nunc id seruatur, quod Con. Trid. tradidit nam hæc de re extrat Decretum *Sess. ult. c. 15.*

Octauo, Solet Papa dispensare in gratiam eorum, qui corpore vitiati dicuntur: videlicet super defectu oculi, vel alterius membri, ad omnes Ordines, & ad quæcunque beneficia obtinenda: dummodo tamen in oculo raura deformitas non appareat, vt ex ea scandalum & offensio ortiri queat. Quæ quidem clausula sumpta est *exc. 2. de Cleric. agrat. c. 1. c. 2. de Corpore vitiis.*

Si is qui petit dispensationem super defectu oculi, vel alterius membri, abest à Curia, Ordinatio loci committitur, vt oculum vel membrum diligenter inspiciat: Si vero adsit in Curia, committitur Referendario, vt defectus grauitatem, aut leuitatem inspiciat, & postea referat.

Nono, Dispensationis gratia confertur Parochialem Ecclesiam adeptis, vel aliud beneficium sacerdotium requirenti, ne sacerdos ad annum fieri cogatur. Imo etiam aliquando ad duos vel plures annos. Olim facile dabantur huiusmodi dispensationes, & multæ etiam prorogationes: at modo denegari solent, nisi legitima causa, studij scilicet literarum, interueniente. In Conc. Trid. *Sess. 7. c. 12. de Reformat.* cautum est, vt facultas de non promouendo præterquam in casibus iure expressis concessæ ad annum tantum suffragentur. Cum autem dictæ dispensationis gratia conceditur, is cui datur, non cogitur Subdiaconatum, vel Diaconatum suscipere intra id temporis spatium, quo dispensatio durat, vt docet *Rebus. in Praxi benefic. par. 3. in formula dispensationis de non promouendo.*

Decimo, Dispensat etiam Papa, vt quis Parochialem Ecclesiam obtinens, si sacerdotium ad annum non suscipiat, Ecclesiam retineat, & fructus beneficij percipiat.

Vndecimo, Dispensat item, vt quis ad Ordines promouetur extra tempora Canonice constituta, & interstitijs item temporum non seruatis. Idem quoque Pontifex non raro dispensationis gratiam Clericis male promotis concedit: Porro ij male promoti censentur, quod ad præsens institutum attingit, qui extra tempora, vel sine interstitijs debitis, vel ante legitimam ætatem, vel excommunicationis, suspensionis, vel interdicti vinculo obstricti, vel sine sui Episcopi & Ordinarij consensu, & litteris dimissorijs, vel per saltum, vel fortim sacros Ordines susceperunt.

Decimosecundo, Dispensationis quoque beneficium Simoniaco, Papa largitur, ei nempe, qui per Simoniam vel Ordines accepit, vel beneficium Ecclesiasticum est consecutus, vt illud retineat, & fructus percipiat: vel vt possit ad beneficia promoueri.

Decimotertio, Olim haud difficile concedebatur cuiquam, ne in sua Ecclesia commorari, & præsens esse cogere, nunc tamen magna tantum & graui ex causa conceditur: vt Decretum Concil. Trid. *Sess. 7. c. 11. c. 23. c. 1. de Reformat.* seruatur: Velut si quis Pontificio concessu, duo possideat beneficia, quæ Incompatibilia iure dicuntur.

Decimoquarto, Indulget etiam Papa interdum Neophyto non solum vt Ordines suscipiat, sed etiam beneficium habeat Ecclesiasticum: vt cum tales sunt alioqui digni, & idonei, vtpote viri probi & honesti, nec litterarum ignari: alijs vero minime id beneficium impeditur. Sed nunquid Pontificiæ dispensationis capax esse potest homo plane rudis, & ignarus, quem Canones & iura illiteratum appellat? Sunt qui negent, ducta ratione à iure diuino, & naturali minime hanc indignitatem ferente, verante scilicet ne istiusmodi homines ad beneficia prouehantur: quippe beneficium propter officium confertur:

atque rudes penitus, ignari & illiterati exequi officium suum & obire non possunt, quo iure igitur isti sacris Ecclesiæ beneficijs potuerunt? at diuinum ius, vel naturale soluere Papa non potest. Secus tamen alij sentiunt, nihil obstaré volentes, quo minus alicui beneficium à Pontifice concedatur cum adiutore satis ad suum munus obeundum idoneo. Equidem ipse non abnuo, iustam aliquando, sed raro admodum, causam posse contingere, vt beneficium plane rudi, & illiterato homini conferatur. Quæ quidem causa data, & casu oblata, quis ambigat iure fieri per Romanum Pontificem, vt quis obtineat beneficium cum assignato sibi quasi collega, & locio fideli, docto atque diligenti, suas qui partes expleat, suoque muneri satisfaciat?

Est & illud dubitabile inter Doctores, nec ea quidem parui quæstio momenti, iure ne Papa cuiquam indulget, vt præficiatur Ecclesiæ Cathedrali, vel Parochiali in loco atque regione, quæ populum habet diuersi idiomatis & linguæ? Certe è Regulus Cancellariæ, vna sic habet: *Item voluit (Sanctissimus Dominus Noster) quod si contingat ipsum alicui persona de Parochiali Ecclesia prouidere, seu mandare prouideri, vel gratiam expectantiam concedere, nisi dicta persona intelligat, & intelligenter loquatur idioma loci, ubi Ecclesia huiusmodi consistit prouiso, seu mandatum, & gratia desuper quoad Parochialem Ecclesiam, nullius sit roboris & momenti.* Sic Regula. Gomezius *quæstiones prima* videtur innuere, iuris esse diuini & naturalis, ne quis Parochialem Ecclesiam obtineat in loco, vbi populus idiomate vitur, quod ipse non intelligit, nec loqui potest: cum tamen Parocho audiendarum confessionum onus incumbat. Vbi itidem Græco sermone diuina officia fiunt, cuius rationi consentaneum est, vt qui Græce non nouit, Parochiali Ecclesiæ præficiatur: quemadmodum è contrario vbi Latine eadem officia diuina & sacramenta administrantur, qui omnis est Latini sermonis ignarus ac expertus, quo pacto Parochi munia poterit obire? Exempli causa: sunt quædam in Dalmatiâ Cathedrales & Parochiales Ecclesiæ, in quibus diuina peraguntur, Romanorum Pont. concessu Schlaunice quam vocant lingua, ritene atque legitime in hisce Ecclesijs Episcopus instituitur, vel Parocho qui eam linguam penitus ignoret? Non est dubitandum, iure Canonico cautum esse, ne quis ad Ecclesiam Parochialem vniuersi idiomatis deligatur: Sed nihilominus etiam non est ambigendum, Papæ auctoritate, iustam ob causam & honestam, id fieri posse. Nonne in Ecclesijs Dalmatiæ Episcopi creantur, Schlaunice vix linguæ scientes prima elementa: & per alios tamen sua recte exercent ministeria? quibus etiam possunt à Pontifice adiutores dari, assignari Vicarij in eo locutionis genere probe exercitati: Cæterum causa & ratio optima subest præficiendi Ecclesijs eos, qui eam linguam & sermonem probe nouerunt.

CAP. XXXIV.

De Annali possessore.

Præter ea quinque rescripta Pontificiâ hæctenus commemorata & explicata, quibus beneficia conseruantur: sunt etiam duæ Regulæ Cancellariæ, quibus possessores beneficiorum tumentur & seruant se in eorum pacifica & quieta possessione: quarum vna, de Annali, altera de Triennali possessore, nomen sortita est: de quibus singulis breuiter pauca perstringam. Regula de Annali possessore sic habet: *Item Sanctissimus D. N. vt improbiliter exquirentium motus reprimantur, voluit, statuit, & ordinauit, quod quicumque beneficium Ecclesiasticum tunc per animum immunitate præcedentem pacifice possessum, & quod certo modo vacare præsentit, deinceps impetrauerit: nomen, gradum, & nobilitatem possessoris eiusdem, & quot annis ipse possedit, & specificam, & determinatam, ex qua clare constare possit, quod nullum ipsi possessori in dicto beneficio ius competat, causam in huiusmodi impetratione exprimere, & infra sex menses ipsum*

possesso.